

na akcie, jichž sídlo jest mimo území republiky Československé, p o t ř e b u j í ku provozování obchodů v tuzemsku v ý s l o v n ě h o p ř i p u š t ě n í ve smyslu cís. nařízení ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák. i tenkrát, když dotyčná společnost cizozemská účastní se jako člen společnosti s r. o. nebo jako zakladatelka nové takové společnosti v tuzemsku. Řídily-li se nižší soudy touto zásadou, vyslovenou úřadem státní správy, povolané rozhodovati o připuštění cizozemských obchodních společností k obchodování v tuzemsku (čl. II. a IX. cís. nař. ze dne 29. listopadu 1865, čís. 127 ř. zák.), nebyl ani tu porušen zákon jejich usnesením, požadujícím průkaz o připuštění společnosti J. Bank A. G. ve Vídni, ku provozování obchodu v tuzemsku, třebas tato se měla státi jen společníci nově zakládané tuzemské společnosti.

Než také právní názor nižších soudů, že i p ř i t u z e m s k é společnosti s r. o. m u s í mít v š i c h n i jednatelé bydliště v tuzemsku, odpovídá úplně úmyslu a duchu zákona, neboť stanovil-li zákon v Šu 108 (2) zákona o společnostech s r. o. tento požadavek výslovně pro členy tuzemské reprezentace společnosti cizozemské, dlužno mít za to, že tuto zásadní podmínku požaduje také u jednatelů tuzemských společností s r. o., jakožto zástupců těchto společností, a stačí tu odkázati ku správným důvodům nižších soudů, souhlasajícím s rozhodnutím tohoto nejvyššího soudu ze dne 14. června 1921 R I 708/21, ze dne 12. července 1921, R I 878/21, čís. sb. 1128 a j.

Čís. 2202.

Nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 404 sb. z. a n. o přejímacích cenách obilí, luštěnin a plodin olejnatých.

Rozhodčí soudy dle Šu 8 (3) byly zřízeny pouze pro spory o výši srážek podle odstavců prvního a druhého téhož Šu.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1923, R I 49/23.)

Žalující strana, mlynářská firma, tvrdila v žalobě, že ujednala koncem července 1920 s tehdejším Zemským obilním ústavem v Praze (žalovaným) ústní smlouvu, dle které Zemský obilní ústav přijal žalující firmu do trvalého svazku smluvního na celou kampaň roku 1920—1921, to jest od 1. srpna 1920 do 1. srpna 1921 se závazkem, že žalující firmu bude zaměstnávatí nejméně 60% výkonnosti jejího mlýna, která později měla býti zjištěna, a byla také výkonnost ta uznána později na 320 q denně. Úkolem žalující firmy dle jejího tvrzení bylo, přejímání od žalovaného ústavu melivo, jím přidělené nebo přikázané, za ceny stanovené, dle předpisu je semlít a výrobky takto získané na místa žalovaným ústavem určená vydávati, za kteroužto činnost měla žalující firma dostati melné 28 Kč 30 h za 1 q meliva proti kauci 100.000 Kč, která byla žalující stranou také ve směnečném akceptu složena. Žalovaný ústav zaměstnával však žalující firmu v rozsahu daleko menším, než dle úmluvy byl povinen a který zjištěné schopnosti mlýna žalující firmy daleko neodpovídal, a konečně přípisem ze dne 6. listopadu 1920 oznámil, že žalující firmu ze smluvního poměru propouští, aniž uvedl

pro to důvody. Žalující strana dále tvrdila, že tímto neodůvodněným menším přidělem meliva a konečně předčasným propuštěním ze smluvního poměru utrpěla úbytkem na melném škodu, činící dle vyúčtování v žalobě podrobně uvedeného 950.663 Kč 14 h, jejíž náhrady se domáhala na žalovaném ústavu. Žalovaný vznesl námitku nepřipustnosti pořadu práva, poukazuje k tomu, že podle nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 404 sb. z. a n. příslušným rozhodovati spory mezi mlýnem a obilním ústavem jest výhradně a s konečnou platností zvláštní rozhodčí soud dle jednacího řádu, upraveného nařízením ze dne 6. listopadu 1920, čís. 607 sb. z. a n. Soud první stolice námitce nepřipustnosti pořadu práva vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Rozhoduje o námitce nepřipustnosti pořadu práva, hleděl soud k nařízení vlády republiky Československé ze dne 25. června 1920, čís. 404 sb. z. a n., které v §u 8 (3) stanoví, že spory mezi mlýnem a jiným přejímatelem nebo komisionářem na straně jedné a Státním obilním ústavem na straně druhé rozhoduje zvláštní rozhodčí soud, zřízený v sídle obilního ústavu dle jednacího řádu, vydaného zvláštním předpisem. Dle znění právě zmíněného vládního nařízení dlužno mlýn pokládati za přejímatele a takovýmto přejímatelem byl v tomto případě dle vlastního tvrzení žalující strany i mlýn žalující strany, neboť jednalo se právě o přejímání obilí k semletí, nyní pak ve sporu samém jedná se o uplatnění žalující stranou tvrzeného, smluvně obilním ústavem zaručeného práva na přejímání určitého množství obilí k semletí, po případě o uplatnění nároku žalující stranou proti straně žalované z tvrzeného bezprávného zkrácení tohoto smluvně zaručeného přejímacího práva žalující strany. Dle přesvědčení soudu jest tento spor sporem mezi mlýnem a obilním ústavem, pro který jest jako forum výlučné a dle §u 8 (3) cit. vládn. nař. i forum konečné zvláštní soud rozhodčí v citovaném §u 8 (3) vyloučený, pro kterýžto zvláštní rozhodčí soud byl vydán jednací řád nařízením ze dne 6. listopadu 1920, čís. 607 sb. z. a n. Rekursní soud námitku nepřipustnosti pořadu práva zamítl. Důvody: Rekursní soud považuje stížnost strany žalující za oprávněnou, poněvadž dospěl ku přesvědčení, že nebylo úmyslem zákonodárcovým, odkázati veškeré spory mezi mlýnem, jiným přejímatelem anebo komisionářem na straně jedné a Státním obilním ústavem na straně druhé na zvláštní rozhodčí soud, nýbrž že tak učinil jen v příčině sporu, jejichž předmětem je pouze výše srážky z přejímací ceny, jak tomu je při sporech uvedených v odst. (1) a (2) §u 8 nařízení. K výkladu tomu vede srovnání odst. (3) tohoto ustanovení s odst. (1) a (2) jakož i s obsahem celého nařízení ze dne 25. června 1920, čís. 404 sb. z. a n., neboť přihlédneme-li se k tomu, že celé nařízení zabývá se v podstatě pouze úpravou přejímacích cen za obilí, luštěniny a plodiny olejnaté, a srážek ze stanovených cen při dodání obilí vadného, a že podle odstavce (1) a (2) § 8 obmezil působnost rozhodčího soudu, pokud se týče znalecké komise, pouze na spory ve příčině výše srážky, nelze pochopiti, proč by zákonodárce byl v odstavci (3) rozšiřoval obor působnosti zvláštního soudu rozhodčího po stránce věcné na veškeré spory mezi stranami tam uvedenými a vybočoval tak z úzkého rámce, v jehož mezích se nařízení to jinak pohybuje. Soud rekursní má tudíž za to, že tento spor podle ob-

sahu svých nároků pod ustanovení Šu 8 (3) nařízení nespadá a že o něm přísluší rozhodovati řádným soudům.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Rekursní soud posoudil věc správně po stránce právní. Ustanovení Šu 8 (3) nařízení vlády ze dne 25. června 1920 čís. 404 sb. z. a n. nelze vykládati samo o sobě, nýbrž jen v souvislosti s ostatními ustanoveními Šu 8, do něhož bylo vloženo doplňkem vládního nařízení ze dne 29. července 1919, čís. 434 sb. z. a n. jakož i s ostatními předpisy vládního nařízení čís. 404. Nařízení toto stanoví v §§ 1—4 přejímací ceny placené Státním obilním ústavem za plodiny s případnými příplatky (§§ 5, 6). § 7 stanoví pak případy, kdy se platí plná cena přejímací, a kdy je z ní sraziti část, poměrnou menší hodnotě plodin. Pro výši srážek jsou rozhodny skutkové okolnosti, jež je v každém případě posuzovati zvláště, při čemž může se vyskytnouti různost názorů. Stanoví proto § 8 rozhodčí orgány, jež mají ve sporných případech rozhodovati o výši srážek, a sice různě podle toho, mezi kterými stranami spor vznikl. Z toho, že všechny tyto případy jsou zahrnuty pod jedním §em, a že konečný (4) odstavec tohoto Šu obsahuje ustanovení společná odstavcům (2) a (3), je nutně souditi, že i odstavec (3) má na mysli pouze spory o výši srážky z přejímací ceny, jako odstavec (1) a (2), třeba to v něm výslovně vytčeno nebylo. Náзору tomu není na překážku nařízení vládní ze dne 6. listopadu 1920, čís. 607 sb. z. a n., jež, mluvíc o sporech mezi Státním obilním ústavem a smluvními mlýny, v Šu 1 výslovně poukazuje na § 8 (3) nařízení čís. sb. z. a n. 404/20, z čehož je souditi, že rozhodčí soudy byly zřízeny pouze pro spory o výši srážek shora uvedených. Dotaz na ministerstvo pro zásobování lidu za účelem výkladu uvedeného nařízení není nutným ani účelným, ježto k výkladu zákonných ustanovení ve věcech soukromoprávních povolán je soud, pro nějž platí jedině § 6 obč. zák. § 42 j. n. nelze tu vůbec použiti pro nedostatek jeho podmínek.

Čís. 2203.

Projednán-li spor, patřící před senát, neprávem samosoudcem sborového soudu první stolice, jest řízení, počínajíc prvním líčením ve věci samé, zmatečným.

(Rozh. ze dne 24. ledna 1923, Rv I 760/22.)

Ve sporu o zaplacení kupní ceny rozhodl v první stolici samosoudce. D o v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil. N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením, počínaje rokem o ústním jednání.

D ů v o d y:

Žalobce žádal v žalobní prosbě, by odsouzen byl žalovaný, zaplatiti kupní cenu 31.200 Kč s přísl. Podle §§ 7 a 7 a) j. n. měl o této žalobě